

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 398 คน ผู้ศึกษาขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window โดยแบ่งเป็น 3 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) ข้อมูลอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ 2) ข้อมูลอัตลักษณ์ของกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ 3) เปรียบเทียบอัตลักษณ์ของผู้สูงอายุกับเยาวชนและผู้ใหญ่ในอำเภอกันทรวิชัย ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4.1 จำนวนและค่าร้อยละด้านเพศของผู้สูงอายุ

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	118	59.3
หญิง	81	40.7
รวม	199	100.0

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 59.3 และเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 40.7

ตารางที่ 4.2 จำนวนและค่าร้อยละด้านอายุของผู้สูงอายุ

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
52-60 ปี	72	36.2
61-70 ปี	97	48.7
71-80 ปี	30	15.1
\bar{X} = 63.83 ปี MAX = 80 ปี MIN = 55 ปี		
	199	100.0

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุ 61-70 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.7 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 52-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.2 กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 71-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 15.1 โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีอายุ 63.83 ปี กลุ่มตัวอย่างมีอายุมากที่สุดเท่ากับ 80 ปี และมีอายุน้อยที่สุดเท่ากับ 55 ปี

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ด้านโครงสร้างทางสังคม

โครงสร้างทางสังคม	ภาพในอดีต (P)			ภาพในปัจจุบัน (C)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
ด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ						
1. การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว	3.66	0.647	มาก	3.86	0.715	มาก
2. ชุมชนกันทรวิชัยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์	3.73	0.590	มาก	3.56	0.686	มาก
3. การพึ่งพาแม่น้ำ ลำคลอง น้ำฝน	3.85	0.672	มาก	3.58	0.690	มาก
4. ความเข้าใจและการรู้จักใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.73	0.649	มาก	3.50	0.887	มาก
5. ความสุขจากการอาศัยอยู่ในชุมชน	3.81	0.620	มาก	3.78	0.760	มาก
รวม	3.76	0.635	มาก	3.66	0.748	มาก
ด้านอาชีพ						
1. การทำเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน	3.94	0.679	มาก	3.21	1.102	ปานกลาง
2. มีการทำงานที่สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำ (ระบบครอบครัว) เช่น ค้าขาย ทำนา	3.90	0.659	มาก	3.28	0.996	ปานกลาง
3. อาชีพที่ต้องใช้ฝีมือ ความรู้เฉพาะด้าน เช่น งานช่าง การทอผ้า	3.65	0.796	มาก	3.36	1.091	ปานกลาง
4. อาชีพข้าราชการ ลูกจ้างในโรงงาน อุตสาหกรรม/บริษัท ห้างร้าน	3.53	0.858	มาก	3.58	1.256	มาก
รวม	3.75	0.748	มาก	3.36	1.111	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	ภาพในอดีต (P)			ภาพในปัจจุบัน (C)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
ด้านครอบครัวและสังคม						
1. ความผูกพันระหว่างครอบครัวและชุมชน	3.93	0.648	มาก	3.82	0.687	มาก
2. คนในชุมชนช่วยกันดูแล ชักเยาะเยาวชนรุ่น ใหม่ (การควบคุมทางสังคม)	3.89	0.626	มาก	3.40	0.887	ปาน กลาง
3. การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนในครอบครัว/ ชุมชน	3.98	0.619	มาก	3.78	0.731	มาก
4. เทคโนโลยีสมัยใหม่มีผลกระทบต่อรูปแบบ การดำรงชีวิตของคนในชุมชน	3.47	0.665	ปาน กลาง	3.77	0.721	มาก
5. ผู้นำของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. มี ความใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชนอย่างมาก	3.90	0.591	มาก	3.49	0.717	ปาน กลาง
6. มีการรวมกลุ่มคนเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับ ชุมชนโดยรวม ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคน บางกลุ่ม	3.90	0.729	มาก	3.30	0.887	ปาน กลาง
รวม	3.85	0.646	มาก	3.59	0.772	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มผู้สูงอายุมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
อัตลักษณ์ด้าน โครงสร้างทางสังคม ดังนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ผู้สูงอายุระบุว่า ในภาพรวมชุมชนและ
ประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนกันทรวิชัยมีอัตลักษณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ทั้งในอดีต
และปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า การดูแลรักษาธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันเป็นหน้าที่ของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ($\bar{X}_C = 3.86 > \bar{X}_P = 3.66$) ในอดีต
ชุมชนกันทรวิชัยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_P = 3.73 > \bar{X}_C =$
 3.56) ในอดีตมีการพึ่งพาแม่น้ำ ลำคลอง น้ำฝนมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_P = 3.85 > \bar{X}_C = 3.58$)
ในอดีตประชาชนมีความเข้าใจและการรู้จักใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่า
ในปัจจุบัน ($\bar{X}_P = 3.73 > \bar{X}_C = 3.50$) และในอดีตประชาชนมีความสุขจากการอาศัยอยู่ใน
ชุมชนมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_P = 3.81 > \bar{X}_C = 3.78$)

2. ด้านอาชีพ ผู้สูงอายุระบุว่า ในภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนกันทรวิชัยมีอัตลักษณ์ด้านอาชีพในอดีตอยู่ในระดับมาก และในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ในอดีตมีการทำเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.94 > \bar{X}_c = 3.21$) ในอดีตมีการทำงานที่สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำ (ระบบครอบครัว) เช่น ค้าขาย ทำนา มีมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.90 > \bar{X}_c = 3.28$) ในอดีตประชาชนมักประกอบอาชีพที่ต้องใช้ฝีมือ ความรู้เฉพาะด้าน เช่น งานช่าง การทอผ้า มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.65 > \bar{X}_c = 3.36$) และในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่รับข้าราชการ เป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม/บริษัท ห้างร้าน มากกว่าในอดีต ($\bar{X}_c = 3.58 > \bar{X}_p = 3.53$)

3. ด้านครอบครัวและสังคม ผู้สูงอายุระบุว่า ในภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนกันทรวิชัยมีอัตลักษณ์ด้านครอบครัวและสังคม ทั้งในอดีตและในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ในอดีตมีความผูกพันระหว่างครอบครัวและชุมชน มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.93 > \bar{X}_c = 3.82$) ในอดีตคนในชุมชนช่วยกันดูแล จัดเกลาเยาวชนรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นการควบคุมทางสังคม มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.89 > \bar{X}_c = 3.40$) ในอดีตมีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนในครอบครัว/ชุมชน มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.98 > \bar{X}_c = 3.78$) ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีผลกระทบต่อรูปแบบการดำรงชีวิตของคนในชุมชน มากกว่าในอดีต ($\bar{X}_c = 3.77 > \bar{X}_p = 3.47$) ในอดีตผู้นำของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. มีความใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชนมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.90 > \bar{X}_c = 3.49$) และในอดีตมีการรวมกลุ่มคนเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน โดยรวม ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนบางกลุ่ม มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.90 > \bar{X}_c = 3.30$)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ด้านคุณธรรม

คุณธรรม	ภาพในอดีต (P)			ภาพในปัจจุบัน (C)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
1. ความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เอื้อเฟื้อต่อกัน ฉันญาติมิตร	4.01	0.619	มาก	3.60	0.643	มาก
2. การควบคุมอารมณ์และการกระทำของตน	3.85	0.529	มาก	3.13	0.912	ปานกลาง
3. การรู้จักพอ	3.83	0.569	มาก	3.19	0.905	ปานกลาง
4. ความเมตตาต่อผู้อื่น	3.84	0.598	มาก	3.51	0.858	มาก
5. ความซื่อสัตย์ รักสงบ	4.02	0.752	มาก	3.41	0.916	ปานกลาง
6. ความสามัคคี	4.13	0.727	มาก	3.34	0.799	ปานกลาง
7. ความยุติธรรม	4.08	0.752	มาก	3.31	0.849	ปานกลาง
รวม	3.96	0.650	มาก	3.35	0.840	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.4 กลุ่มผู้สูงอายุระบุว่าในอดีตประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชน
กันทรวิชัยมีอัตลักษณ์ด้านคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนในปัจจุบันอยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ในอดีตคนในชุมชนมีน้ำใจต่อผู้อื่น เอื้อเฟื้อต่อกัน
ฉันญาติมิตร มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.01 > \bar{X}_c = 3.60$) การควบคุมอารมณ์และการกระทำ
ของคนในอดีต มีมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.85 > \bar{X}_c = 3.13$) ในอดีตคนส่วนใหญ่มักรู้จักพอ
มากกว่าคนในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.83 > \bar{X}_c = 3.19$) ในอดีตคนมีความเมตตาต่อผู้อื่น มากกว่าใน
ปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.84 > \bar{X}_c = 3.51$) ในอดีตคนมีความซื่อสัตย์ รักสงบ มากกว่าในปัจจุบัน
($\bar{X}_p = 4.02 > \bar{X}_c = 3.41$) ในอดีตคนมีความสามัคคี มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.13 > \bar{X}_c =$
3.34) และในอดีตคนมีความยุติธรรม มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.08 > \bar{X}_c = 3.31$)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและค่านิยม

วัฒนธรรมและค่านิยม	ภาพในอดีต (P)			ภาพในปัจจุบัน (C)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
1. ประเพณีการลงแขก เช่น การลงแขกสร้างบ้าน การลงแขกเกี่ยวข้าว/การลงแขกสร้างวัด	4.33	0.746	มาก	2.93	1.181	ปานกลาง
2. ประเพณีที่ช่วยทำให้การดำรงชีวิตของสังคมมีความสงบร่มเย็น เช่น งานนมัสการพระธาตุนาคูน	4.27	0.692	มาก	3.72	0.697	มาก
3. งานที่ทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ฯ	3.92	0.651	มาก	3.55	0.743	มาก
4. ประเพณีที่ระลึกถึงพระคุณของพระแม่คงคา เช่น การไหลเรือไฟ ฯ	3.94	0.722	มาก	3.46	0.802	ปานกลาง
รวม	4.12	0.703	มาก	3.42	0.856	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.5 กลุ่มผู้สูงอายุระบุว่า ในอดีตประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนกันทรวิชัยมีอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและค่านิยมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ในอดีตคนในชุมชนปฏิบัติตามประเพณีการลงแขก เช่น การลงแขกสร้างบ้าน การลงแขกเกี่ยวข้าว/การลงแขกสร้างวัดมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.33 > \bar{X}_c = 2.93$) ในอดีตมีประเพณีที่ช่วยทำให้การดำรงชีวิตของสังคม มีความสงบร่มเย็น เช่น งานนมัสการพระธาตุนาคูน มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.27 > \bar{X}_c = 3.72$) ในอดีตมีงานที่ทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ฯ มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.92 > \bar{X}_c = 3.55$) และในอดีตมีการปฏิบัติตามประเพณีที่ระลึกถึงพระคุณของพระแม่คงคา เช่น การไหลเรือไฟ ฯ มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.94 > \bar{X}_c = 3.46$)

ตารางที่ 4.6 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นที่มีต่อคำขวัญอำเภอกันทรวิชัย

ความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัจจุบันยังคงสภาพเป็นตามประโยชน์	91	45.7
การเกษตรแบบเก่าเริ่มลดน้อยลง	39	19.6
ความสุขที่แท้จริงของประชาชนเริ่มลดน้อยลง	65	32.7
อื่นๆ (ความร่วมมือและคุณธรรมลดน้อยลง)	4	2.0
รวม	199	100.0

จากตารางที่ 4.6 กลุ่มผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อคำขวัญอำเภอที่กล่าวว่า “กันทรวิชัยเมืองพระ สระบัวคู่บ้าน การเกษตรฟูเฟื่อง พลเมืองอยู่เป็นสุข” โดยส่วนใหญ่ระบุว่า ปัจจุบันยังคงสภาพเป็นตามประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 45.7 รองลงมาคือ ความสุขที่แท้จริงของประชาชนเริ่มลดน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 32.7 การเกษตรแบบเก่าเริ่มลดน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 19.6 ความร่วมมือและคุณธรรมลดน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 2.0

ทั้งนี้ กลุ่มผู้สูงอายุได้ระบุสิ่งที่บ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ของประชาชนในอำเภอกันทรวิชัย คือ

- มีวัฒนธรรมและประเพณีที่งดงามของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- มีการแต่งกายเรียบง่ายแบบชาวบ้าน เป็นตัวอย่างแก่ลูกหลาน
- มีภาษาพูดที่แสดงถึงความคุ้นเคย ใกล้ชิดกันของคนในชุมชน การพูดจาไพเราะ ตรงไปตรงมาและเป็นกันเอง ไม่ถือตัวอันเป็นการแสดงความรักความเข้าใจผ่านการสื่อสาร
- มีวิถีชีวิต ความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย รวมถึงการอยู่ร่วมกันอย่างเรียบง่าย
- มีความรักใคร่ ประองคองกันฉันท์พี่น้อง
- มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น
- ความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของคนในครอบครัวและชุมชน การแบ่งปัน ความมีน้ำใจอันงดงามของทุกๆ คน ซึ่งเป็นเพื่อนบ้านกัน มีความเอื้อเฟื้อและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- มีความยิ้มแย้มแจ่มใส
- ความสุขในครอบครัวที่มาจากการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ผู้ใหญ่เอ็นดูลูกหลาน รวมถึงความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันของคนในครอบครัว

- มีการอนุรักษ์ศิลปะ วัฒนธรรมที่มุ่งเน้นให้ชุมชนอยู่ร่วมกันได้มาโดยตลอด
- มีการทำบุญกันอย่างสม่ำเสมอ
- ความร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาชุมชน

สิ่งที่ค้างงและประเพณีที่ต้องการให้ฟื้นฟูและสืบทอดไปสู่ลูกหลาน/เยาวชนเพื่อ
บ่มเพาะให้เป็นเยาวชนที่มีคุณค่าอันงดงาม พร้อมทั้งจะช่วยสร้างครอบครัวที่เข้มแข็ง สร้าง
ชุมชนกันทรวิชัยและสังคมไทยให้มีความเข้มแข็ง ได้แก่

1. ภาษาพูด โดยกลุ่มผู้สูงอายุระบุว่า ควรส่งเสริมให้มีการพูดภาษาท้องถิ่น
ต่อไป เพราะเป็นภาษาพูดที่มีความชัดเจน ไพเราะ ตรงไปตรงมา ซึ่งแตกต่างไปจากการพูดของ
เด็กรุ่นใหม่ที่ขาดสัมมาคารวะ ไม่มีหางเสียง ซึ่งหมายถึงการเคารพผู้อาวุโสมีน้อยลง ปัจจุบัน
ผู้สูงอายุยังคงพูดภาษาท้องถิ่นกันมาก แต่เด็กรุ่นใหม่มีการพูดภาษาท้องถิ่นน้อยลง จึงควรเปิด
ศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาท้องถิ่นเพื่ออนุรักษ์ภาษาท้องถิ่นเอาไว้

2. การแต่งกาย กลุ่มผู้สูงอายุระบุว่า ควรส่งเสริมให้มีการแต่งกายสืบทอดตาม
ประเพณีดั้งเดิมต่อไป ซึ่งการแต่งกายแบบท้องถิ่นในอดีตนั้นเป็นการแต่งกายที่มิดชิด สุภาพ
เช่น ใส่ผ้าถุง หมากกะเล้ง เครื่องนุ่งห่มทำจากผ้าฝ้ายซึ่งเป็นผ้าพื้นเมือง ปัจจุบันผู้สูงอายุยังแต่ง
กายแบบท้องถิ่นดั้งเดิม แต่เด็กรุ่นใหม่จะแต่งกายตามสมัยตามสมัยนิยมและกล้าแต่งกายที่ขัด
กับวัฒนธรรมไทย เช่น นุ่งกระโปรงสั้นเหนือเข่าจนเห็นขาอ่อน ใส่เสื้อเปิดพุง หรือรัดรูป ฯลฯ

3. วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ กลุ่มผู้สูงอายุระบุว่า คนรุ่นเก่ามีการอนุรักษ์
วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะมากกว่าคนรุ่นใหม่อีกทั้งในการปฏิบัติประเพณีต่าง ๆ ก็ปฏิบัติด้วยความ
เข้าใจ เช่น ไหลเรือไฟเป็นการระลึกถึงบุญคุณของแม่น้ำคงคา บุญบั้งไฟ เป็นการขอฝน
ส่วนประเพณีสงกรานต์ เป็นการขอพรผู้ใหญ่และยังช่วยให้คนมีความสามัคคีกัน รวมถึงการ
ทำบุญข้าวจีด้วย ขณะที่ประเพณีบางอย่างมีการปฏิบัติน้อยลง เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว

4. ภูมิปัญญาชาวบ้านและการประกอบอาชีพ กลุ่มผู้สูงอายุระบุว่า การทำนา
การจักสาน การทอผ้ามีทำกันน้อยลง โดยเฉพาะการทำนาโดยไม่ใช้สารเคมี ส่วนเครื่องใช้
สอยที่ประดิษฐ์ขึ้นมาจากภูมิปัญญารวมทั้งกระบวนการต่าง ๆ ก็มีความนิยมน้อยลง เช่น การ
ถนอมอาหารซึ่งนำมาประกอบเป็นอาชีพเพิ่มรายได้ ได้แก่ การหมักปลาแดดเดียว ดังนั้น
ชุมชนต้องเปิดศูนย์การเรียนรู้และถ่ายทอดด้านการเกษตรและภูมิปัญญาชาวบ้านให้คนรุ่นใหม่
ได้รับรู้และฝึกปฏิบัติ

5. คุณธรรมทั้งของประชาชนและผู้นำชุมชน กลุ่มผู้สูงอายุระบุว่า ความมีน้ำใจ
และความซื่อสัตย์ของบุคคลมีลดน้อยลง ทุกคนมุ่งแต่ประโยชน์ส่วนตัวคนเป็นสำคัญ เช่น การ

อนุรักษ์ประเพณีต่าง ๆ ที่กระทำร่วมกันด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ลดน้อยลง ชุมชนจึงควรเปิดอบรมด้านจริยธรรมให้แก่ผู้นำชุมชนและเยาวชน ควรส่งเสริมคุณธรรมด้านการปกครองที่เหมาะสมกับการปกครองลูกบ้าน เช่น การเปิดรับฟังความคิดเห็นของลูกบ้าน ความเอาใจใส่ เพื่อดูแลลูกบ้านได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนต้องส่งเสริมเรื่องความยุติธรรม ตรงต่อเวลา ไม่โกหก รักความสงบ สันติสามัคคี มีเมตตา กรุณา มีความขยัน อีกทั้งต้องรณรงค์ให้คนในชุมชนทำความดีให้มากขึ้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลอัตลักษณ์ของกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่

ตารางที่ 4.7 จำนวนและค่าร้อยละด้านเพศของเยาวชนและผู้ใหญ่

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	89	44.7
หญิง	110	55.3
รวม	199	100.0

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลเป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.3 และเพศชาย ร้อยละ

44.7

ตารางที่ 4.8 จำนวนและค่าร้อยละด้านอายุของเยาวชนและผู้ใหญ่

อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
14-25 ปี	90	45.2
26-35 ปี	47	23.6
36-45 ปี	36	18.1
46 -54 ปี	26	13.1
$\bar{X} = 30.07$ ปี MAX = 54 ปี MIN = 14 ปี		
รวม	199	100.0

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุ 14-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.2 รองลงมาคือมีอายุระหว่าง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.6 อายุ 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.1 ปี

และช่วงอายุ 46-54 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.1 โดยเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างมีอายุ 30.07 ปี กลุ่มตัวอย่างมีอายุมากที่สุดเท่ากับ 54 ปี และมีอายุต่ำที่สุดเท่ากับ 14 ปี

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ด้าน โครงสร้างทางสังคม

โครงสร้างทางสังคม	ภาพในอดีต (P)			ภาพในปัจจุบัน (C)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
ด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติของชุมชนกันทรวิชัย						
1. การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน้าที่ของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว	3.67	0.70	มาก	3.63	0.88	มาก
2. ชุมชนกันทรวิชัยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์	3.71	0.64	มาก	3.33	0.79	ปานกลาง
3. การพึ่งพาแม่น้ำ ลำคลอง น้ำฝน	4.06	0.64	มาก	3.42	0.81	ปานกลาง
4. ความเข้าใจและการรู้จักใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.76	0.61	มาก	3.50	0.94	มาก
5. ความสุขจากการอาศัยอยู่ในชุมชน	3.96	0.64	มาก	3.61	0.80	มาก
รวม	3.83	0.65	มาก	3.50	0.84	มาก
ด้านอาชีพ						
1. การทำเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน	4.03	0.72	มาก	3.25	1.07	ปานกลาง
2. มีการทำงานที่สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำ (ระบบครอบครัว) เช่น การค้าขาย การทำนา	3.87	0.66	มาก	3.23	0.98	ปานกลาง
3. อาชีพที่ต้องใช้ฝีมือ ความรู้เฉพาะด้าน เช่น งานช่าง การทอผ้า	3.85	0.73	มาก	3.31	1.14	ปานกลาง
4. อาชีพข้าราชการ ลูกจ้างในโรงงาน อุตสาหกรรม/บริษัท ห้างร้าน	3.35	0.87	ปานกลาง	3.60	1.21	มาก
รวม	3.78	0.75	มาก	3.35	1.10	ปานกลาง

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการ	ภาพในอดีต (P)			ภาพในปัจจุบัน (C)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
ด้านครอบครัวและสังคม						
1. ความผูกพันระหว่างครอบครัวและชุมชน	4.06	0.73	มาก	3.67	1.04	มาก
2. คนในชุมชนช่วยกันดูแล ชักเยาะเยาวชนรุ่นใหม่ (การควบคุมทางสังคม)	3.89	0.56	มาก	3.25	0.78	ปานกลาง
3. การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนในครอบครัว/ชุมชน	4.09	0.66	มาก	3.57	0.91	มาก
4. เทคโนโลยีสมัยใหม่มีผลกระทบต่อรูปแบบการดำรงชีวิตของคนในชุมชน	3.36	0.85	ปานกลาง	3.70	0.83	มาก
5. ผู้นำของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. มีความใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชนอย่างมาก	3.93	0.61	มาก	3.34	0.86	ปานกลาง
6. มีการรวมกลุ่มคนเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับชุมชน ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนบางกลุ่ม	3.76	0.66	มาก	3.32	0.91	ปานกลาง
รวม	3.85	0.68	มาก	3.47	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่มีอัตลักษณ์ด้านโครงสร้างทางสังคม ดังนี้

1. ด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ระบุว่า ในภาพรวมชุมชนและประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนกันทรวิชัยมีอัตลักษณ์ด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติทั้งในอดีตและปัจจุบันอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในอดีตเป็นหน้าที่ของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว ($\bar{X}_p = 3.67 > \bar{X}_c = 3.63$) ในอดีตชุมชนกันทรวิชัยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.71 > \bar{X}_c = 3.33$) ในอดีตมีการพึ่งพาแม่น้ำ ลำคลอง น้ำฝนมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.06 > \bar{X}_c = 3.42$) ในอดีตประชาชนมีความเข้าใจและการรู้จักใช้ประโยชน์จากธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.76 > \bar{X}_c = 3.50$) และในอดีตประชาชนมีความสุขจากการอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.96 > \bar{X}_c = 3.61$)

2. ด้านอาชีพ กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ระบุว่า ในภาพรวมประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนกันทรวิชัยมีอัตลักษณ์ด้านอาชีพในอดีตอยู่ในระดับมาก และในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ในอดีตมีการทำเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.03 > \bar{X}_c = 3.25$) ในอดีตมีการทำงานที่สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำ (ระบบครอบครัว) เช่น ค้าขาย ทำนา มีมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.87 > \bar{X}_c = 3.23$) ในอดีตประชาชนมักประกอบอาชีพที่ต้องใช้ฝีมือ ความรู้เฉพาะด้าน เช่น งานช่าง การทอผ้า มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.85 > \bar{X}_c = 3.31$) และในปัจจุบันประชาชนส่วนใหญ่รับข้าราชการเป็นลูกจ้างในโรงงานอุตสาหกรรม/บริษัท ห้างร้าน มากกว่าในอดีต ($\bar{X}_c = 3.60 > \bar{X}_p = 3.35$)

3. ด้านครอบครัวและสังคม กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ระบุว่า ภาพรวมในอดีตของประชาชนในชุมชนกันทรวิชัยมีอัตลักษณ์ด้านครอบครัวและสังคม อยู่ในระดับมาก และในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ในอดีตมีความผูกพันระหว่างครอบครัวและชุมชน มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.06 > \bar{X}_c = 3.67$) ในอดีตคนในชุมชนช่วยกันดูแล ชักเยดเยาวชนรุ่นใหม่ ซึ่งเป็นการควบคุมทางสังคม มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.89 > \bar{X}_c = 3.25$) ในอดีตมีการพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนในครอบครัว/ชุมชน มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.09 > \bar{X}_c = 3.57$) ในปัจจุบันมีเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีผลกระทบต่อรูปแบบการดำรงชีวิตของคนในชุมชนมากกว่าในอดีต ($\bar{X}_c = 3.70 > \bar{X}_p = 3.36$) ในอดีตผู้นำของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. มีความใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชนมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.93 > \bar{X}_c = 3.34$) และในอดีตมีการรวมกลุ่มคนเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนโดยรวม ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนบางกลุ่ม มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.76 > \bar{X}_c = 3.32$)

ตารางที่ 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ด้านคุณธรรม

คุณธรรม	ภาพในอดีต (P)			ภาพในปัจจุบัน (C)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
1. ความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เอื้อเฟื้อต่อกันฉันญาติมิตร	4.09	0.77	มาก	3.43	0.98	ปานกลาง
2. การควบคุมอารมณ์และการกระทำของตนเอง	3.57	0.65	มาก	2.98	0.86	ปานกลาง
3. การรู้จักพอ	3.64	0.67	มาก	3.01	0.77	ปานกลาง
4. ความเมตตาต่อผู้อื่น	3.92	0.65	มาก	3.28	0.69	ปานกลาง
5. ความขันติ รักสงบ	4.00	0.71	มาก	3.14	0.85	ปานกลาง
6. ความสามัคคี	3.97	0.80	มาก	2.92	0.93	ปานกลาง
7. ความยุติธรรม	3.98	0.80	มาก	3.02	0.91	ปานกลาง
รวม	3.88	0.72	มาก	3.11	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.10 กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ระบุว่า ในอดีตประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนกันทรวิชัยมีอัตลักษณ์ด้านคุณธรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ปัจจุบันมีอัตลักษณ์ด้านคุณธรรมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ในอดีตคนในชุมชนมีน้ำใจต่อผู้อื่น เอื้อเฟื้อต่อกันฉันญาติมิตร มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.09 > \bar{X}_c = 3.43$) การควบคุมอารมณ์และการกระทำของคนในอดีต มีมากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.57 > \bar{X}_c = 2.98$) ในอดีตคนส่วนใหญ่มีรู้จักพอ มากกว่าคนในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.64 > \bar{X}_c = 3.01$) ในอดีตคนมีความเมตตาต่อผู้อื่น มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.92 > \bar{X}_c = 3.28$) ในอดีตคนมีความขันติ รักสงบ มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.00 > \bar{X}_c = 3.14$) ในอดีตคนมีความสามัคคี มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.97 > \bar{X}_c = 2.92$) และในอดีตคนมีความยุติธรรม มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.98 > \bar{X}_c = 3.02$)

ตารางที่ 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและค่านิยม

วัฒนธรรมและค่านิยม	ภาพในอดีต (P)			ภาพในปัจจุบัน (C)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
1. ประเพณีการลงแขก เช่น การลงแขกสร้างบ้าน การลงแขกเกี่ยวข้าว/การลงแขกสร้างวัด	4.25	0.80	มาก	2.80	1.09	ปานกลาง
2. ประเพณีที่ช่วยทำให้การดำรงชีวิตของสังคมมีความสงบเรียบร้อย เช่น งานนมัสการพระธาตุนาคูน	4.30	0.66	มาก	3.58	0.82	มาก
3. งานที่ทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ฯ	3.94	0.65	มาก	3.22	0.79	ปานกลาง
4. ประเพณีที่ระลึกถึงพระคุณของพระแม่คงคา เช่น การไหลเรือไฟ ฯ	3.95	0.73	มาก	3.20	0.94	ปานกลาง
รวม	4.11	0.71	มาก	3.20	0.91	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ระบุว่า ในอดีตประชาชนส่วนใหญ่ในชุมชนกันทรวิชัยมีอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและค่านิยมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ในอดีตคนในชุมชนปฏิบัติตามประเพณีการลงแขก เช่น การลงแขกสร้างบ้าน การลงแขกเกี่ยวข้าว/การลงแขกสร้างวัด มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.25 > \bar{X}_c = 2.80$) ในอดีตมีประเพณีที่ช่วยทำให้การดำรงชีวิตของสังคม มีความสงบเรียบร้อย เช่น งานนมัสการพระธาตุนาคูน มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 4.30 > \bar{X}_c = 3.58$) ในอดีตมีงานที่ทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ฯ มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.94 > \bar{X}_c = 3.22$) และในอดีตมีการปฏิบัติตามประเพณีที่ระลึกถึงพระคุณของพระแม่คงคา เช่น การไหลเรือไฟ ฯ มากกว่าในปัจจุบัน ($\bar{X}_p = 3.95 > \bar{X}_c = 3.20$)

ตารางที่ 4.12 จำนวนและค่าร้อยละของความคิดเห็นที่มีต่อคำขวัญอำเภอกันทรวิชัย

ความคิดเห็น	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปัจจุบันยังคงสภาพเป็นตามประโยชน์	106	53.3
การเกษตรแบบเก่าเริ่มลดน้อยลง	40	20.1
ความสุขที่แท้จริงของประชาชนเริ่มลดน้อยลง	52	26.1
อื่นๆ (ผู้นำขาดคุณธรรม)	1	.5
รวม	199	100.0

จากตารางที่ 4.12 กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่มีความคิดเห็นต่อคำขวัญอำเภอที่กล่าวว่า “กันทรวิชัยเมืองพระ สระบัวคู่บ้าน การเกษตรฟูเฟื่อง ผลเมืองอยู่เป็นสุข” โดยส่วนใหญ่ระบุว่า ปัจจุบันยังคงสภาพเป็นตามประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาคือ ความสุขที่แท้จริงของประชาชนเริ่มลดน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 26.1 การเกษตรแบบเก่าเริ่มลดน้อยลง คิดเป็นร้อยละ 20.1 และผู้นำขาดคุณธรรม คิดเป็นร้อยละ 0.5

ทั้งนี้ กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ ได้ระบุถึงสิ่งที่บ่งบอกความเป็นเอกลักษณ์ของประชาชนในอำเภอกันทรวิชัย ไว้ดังนี้

- ภาษาท้องถิ่น และการแต่งกายแบบพื้นบ้านอีสาน
- ประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติกันมานาน เช่น การร่วมกันทำบุญตักบาตรในวันสำคัญ
- การเคารพและศรัทธาถึงศักดิ์คู่บ้านคู่เมือง
- คุณความดีของคนในพื้นที่ที่งดงามเสมอ ซึ่งเป็นความดีที่มีต่อชุมชน
- คุณธรรม ความซื่อสัตย์ความมีน้ำใจชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- มีความสามัคคีช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น แหล่งน้ำ บำรุงศาสนา วัด และโรงเรียน
- ความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน
- วิถีชีวิตแบบเรียบง่าย คือ ดูแลคนอื่นและครอบครัวให้กินดีอยู่ดี
- ภูมิปัญญาชาวบ้าน

สิ่งที่ดีงามและประเพณีที่ต้องการให้ฟื้นฟู สืบทอด ไปสู่ลูกหลาน/เยาวชนเพื่อบ่มเพาะให้เป็นเยาวชนที่มีคุณค่าอันงดงาม พร้อมทั้งจะช่วยสร้างครอบครัวและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ได้แก่

1. ภาษาพูด เป็นภาษาหลักที่มีความงดงาม จริงใจและเข้าใจง่าย ตรงไปตรงมา เน้นให้ทุกคนแสดงออกถึงความต้องการของตนเองอย่างตรงไปตรงมา ชุมชนควรอนุรักษ์ภาษาพื้นบ้าน โดยจัดการสอนให้กับคนในชุมชนเพื่อให้พูดด้วยสำเนียงที่ชัดเจน มีความถูกต้อง
2. การแต่งกาย กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ ระบุว่า ควรส่งเสริมการอนุรักษ์การแต่งกายแบบไทยพื้นเมือง ที่มีความสวยงามเรียบง่าย แต่มีคุณค่างดงามตามธรรมชาติ ส่งเสริมให้มีบุคลิกภาพที่ดี แสดงถึงศิลปะอันงดงามที่เป็นของตนเอง มีการตัดเย็บแบบพื้นเมือง
3. วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปะ กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ ระบุว่า ชุมชนควรสืบทอดประเพณีไทยและศิลปะที่มีอยู่ให้กับคนรุ่นหลัง ได้รู้จัก เช่น งานบุญบั้งไฟ บุญกลางบ้าน เผาเทียนเล่นไฟ ลอยกระทง บุญเดือน 3 เพื่อเป็นหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ บ่งบอกถึงความสามัคคี ความร่วมมือร่วมใจ อีกทั้งเป็นการรวมกลุ่มกันสร้างผลงานของแต่ละชุมชนในเขตอำเภอกันทรวิชัย
4. ภูมิปัญญาชาวบ้านและการประกอบอาชีพ กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ ระบุว่า การทำนา และรูปแบบการดำรงชีวิต รวมทั้งการประกอบอาชีพแบบดั้งเดิม เป็นสิ่งที่ดีที่เน้นการเรียนรู้ นำสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวมาใช้สอนให้เกิดประโยชน์ จึงต้องการให้มีศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาชาวบ้านเพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้
5. คุณธรรม กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ ระบุว่า ประชาชนและผู้นำชุมชนต้องมีคุณธรรม ความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น มีน้ำใจ ผู้นำต้องมีความยุติธรรม ไม่แบ่งชั้นวรรณะ สิ่งเหล่านี้ถือเป็นคุณธรรมในการดำรงชีวิต ดังนั้นความดีงามควรถือเป็นหน้าที่ที่ทุกคนในชุมชนต้องปฏิบัติ เช่น ความเมตตา ตรงต่อเวลา ไม่ขัดแย้งกัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว จึงเสนอให้มีการอบรมด้านจริยธรรมให้กับประชาชนและผู้นำชุมชน

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้สูงอายุกับกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ในอำเภอ
กันทรวิชัย

ตารางที่ 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ด้านโครงสร้างทางสังคมใน
ปัจจุบัน

โครงสร้างทางสังคม	กลุ่มผู้สูงอายุ (E)			กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ (Y)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
ด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติของชุมชนกันทรวิชัย						
1. การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็น หน้าที่ของภาครัฐเพียงฝ่ายเดียว	3.86	0.715	มาก	3.63	0.88	มาก
2. ชุมชนกันทรวิชัยมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดม สมบูรณ์	3.56	0.686	มาก	3.33	0.79	ปาน กลาง
3. การพึ่งพาแม่น้ำ ลำคลอง น้ำฝน	3.58	0.690	มาก	3.42	0.81	ปาน กลาง
4. ความเข้าใจและการรู้จักใช้ประโยชน์จาก ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	3.50	0.887	มาก	3.50	0.94	มาก
5. ความสุขจากการอาศัยอยู่ในชุมชน	3.78	0.760	มาก	3.61	0.80	มาก
รวม	3.66	0.748	มาก	3.50	0.84	มาก
ด้านอาชีพ						
1. การทำเกษตรกรรม เช่น ทำไร่ ทำนา ทำสวน	3.21	1.102	ปาน กลาง	3.25	1.07	ปาน กลาง
2. มีการทำงานที่สมาชิกในครอบครัวช่วยกันทำ (ระบบครอบครัว) เช่น การค้าขาย การทำนา	3.28	0.996	ปาน กลาง	3.23	0.98	ปาน กลาง
3. อาชีพที่ต้องใช้ฝีมือ ความรู้เฉพาะด้าน เช่น งานช่าง การทอผ้า	3.36	1.091	ปาน กลาง	3.31	1.14	ปาน กลาง
4. อาชีพข้าราชการ ลูกจ้างในโรงงาน อุตสาหกรรม/บริษัท ห้างร้าน	3.58	1.256	มาก	3.60	1.21	มาก
รวม	3.36	1.111	ปาน กลาง	3.35	1.10	ปาน กลาง

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

รายการ	กลุ่มผู้สูงอายุ (E)			กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ (Y)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
ด้านครอบครัวและสังคม						
1. ความผูกพันระหว่างครอบครัวและชุมชน	3.82	0.687	มาก	3.67	1.04	มาก
2. คนในชุมชนช่วยกันดูแล จัดเกล้าเยาวชนรุ่นใหม่ (การควบคุมทางสังคม)	3.40	0.887	ปานกลาง	3.25	0.78	ปานกลาง
3. การพึ่งพาอาศัยกันระหว่างคนในครอบครัว/ชุมชน	3.78	0.731	มาก	3.57	0.91	มาก
4. เทคโนโลยีสมัยใหม่มีผลกระทบต่อรูปแบบการดำรงชีวิตของคนในชุมชน	3.77	0.721	มาก	3.70	0.83	มาก
5. ผู้นำของชุมชน เช่น ผู้ใหญ่บ้าน อบต. มีความใกล้ชิดกับสมาชิกในชุมชนอย่างมาก	3.49	0.717	ปานกลาง	3.34	0.86	ปานกลาง
6. มีการรวมกลุ่มคนเพื่อสร้างประโยชน์ให้กับชุมชนโดยรวม ไม่ใช่เพื่อประโยชน์ของคนบางกลุ่ม	3.30	0.887	ปานกลาง	3.32	0.91	ปานกลาง
รวม	3.59	0.772	มาก	3.47	0.89	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้สูงอายุกับกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ในอำเภอกันทรวิชัย พบว่า ปัจจุบันกลุ่มผู้สูงอายุกับกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ในภาพรวมชุมชนและประชาชนส่วนใหญ่มีอัตลักษณ์เกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างทางสังคมด้านสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ($\bar{X}_E = 3.66$, $\bar{X}_Y = 3.50$) ด้านอาชีพ ($\bar{X}_E = 3.36$, $\bar{X}_Y = 3.35$) อยู่ในระดับมาก ส่วนอัตลักษณ์ด้านครอบครัวและสังคม พบว่า กลุ่มผู้สูงอายุให้ความคิดเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}_E = 3.59$) กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ปานกลาง ($\bar{X}_Y = 3.47$) โดยในแต่ละข้อมีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันไม่มากนัก

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ด้านคุณธรรมในปัจจุบัน

คุณธรรม	กลุ่มผู้สูงอายุ (E)			กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ (Y)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
1. ความมีน้ำใจต่อผู้อื่น เอื้อเฟื้อต่อกัน ฉันญาติมิตร	3.60	0.643	มาก	3.43	0.98	ปานกลาง
2. การควบคุมอารมณ์และการกระทำ ของตนเอง	3.13	0.912	ปานกลาง	2.98	0.86	ปานกลาง
3. การรู้จักพอ	3.19	0.905	ปานกลาง	3.01	0.77	ปานกลาง
4. ความเมตตาต่อผู้อื่น	3.51	0.858	มาก	3.28	0.69	ปานกลาง
5. ความซื่อสัตย์ รักสงบ	3.41	0.916	ปานกลาง	3.14	0.85	ปานกลาง
6. ความสามัคคี	3.34	0.799	ปานกลาง	2.92	0.93	ปานกลาง
7. ความยุติธรรม	3.31	0.849	ปานกลาง	3.02	0.91	ปานกลาง
รวม	3.35	0.840	ปานกลาง	3.11	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้สูงอายุกับกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ พบว่า ปัจจุบันกลุ่มผู้สูงอายุกับกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ในภาพรวมชุมชนและประชาชนส่วนใหญ่มีอัตลักษณ์ด้านคุณธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}_E = 3.35$, $\bar{X}_Y = 3.11$) โดยกลุ่มผู้สูงอายุเห็นว่า ชุมชนกันทรวิชัยมีน้ำใจต่อผู้อื่น เอื้อเฟื้อต่อกันฉันญาติมิตรมากกว่าความคิดเห็นของกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ ($\bar{X}_E = 3.60 > \bar{X}_Y = 3.43$) และมีเมตตาต่อผู้อื่นมากกว่าความคิดเห็นของกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ ($\bar{X}_E = 3.51 > \bar{X}_Y = 3.28$)

ตารางที่ 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและค่านิยมในปัจจุบัน

วัฒนธรรมและค่านิยม	กลุ่มผู้สูงอายุ (E)			กลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ (Y)		
	\bar{X}	SD.	แปลผล	\bar{X}	SD.	แปลผล
1. ประเพณีการลงแขก เช่น การลงแขกสร้างบ้าน การลงแขกเกี่ยวข้าว/การลงแขกสร้างวัด	2.93	1.181	ปานกลาง	2.80	1.09	ปานกลาง
2. ประเพณีที่ช่วยทำให้การดำรงชีวิตของสังคมมีความสงบเรียบร้อย เช่น งานนมัสการพระธาตุนาคูน	3.72	0.697	มาก	3.58	0.82	มาก
3. งานที่ทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ฯ	3.55	0.743	มาก	3.22	0.79	ปานกลาง
4. ประเพณีที่ระลึกถึงพระคุณของพระแม่คงคา เช่น การไหลเรือไฟ ฯ	3.46	0.802	ปานกลาง	3.20	0.94	ปานกลาง
รวม	3.42	0.856	ปานกลาง	3.20	0.91	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.15 ผลการเปรียบเทียบอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้สูงอายุกับกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ พบว่า ปัจจุบันกลุ่มผู้สูงอายุกับกลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ให้ความคิดเห็นว่า ในภาพรวมชุมชนและประชาชนส่วนใหญ่มีอัตลักษณ์ด้านวัฒนธรรมและค่านิยม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}_E = 3.42$, $\bar{X}_Y = 3.20$) โดยกลุ่มผู้สูงอายุเห็นว่า งานที่ทำให้เกิดขวัญกำลังใจในการประกอบอาชีพ เช่น ประเพณีบุญบั้งไฟ ฯ มีความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มเยาวชนและผู้ใหญ่ ($\bar{X}_E = 3.55 > \bar{X}_Y = 3.22$)